

IZ INOSTRANIH ARMIIJA

SAD

PREGRUPISAVANJE AMERIČKOG STRATEGISKOG VAZDUHOPLOVSTVA

Planom za pregrupisavanje američkih bombarderskih baza predviđa se da se jedinice *Komande strategiskog vazduhoplovstva* od po 1.500—2.000 vojnika i oficira, u toku sledeće dve i po godine razmeste na sledećih 11 baza: Dau (Mejn); Bil end Meder (Kalifornija); Klinton Šerman (Oklahoma); Grifis (Njujork); Majnot end Grend Forks (Sev. Dakota); Kolumbus (Misipipi); Bergstrom (Šepard) i Amarilo (Teksas).

(*Military Review*, novembar 1956)

PROBLEMI EVAKUACIJE U SAD

U dosadašnjim ratovima radilo se o više ili manje ograničenim zonama razaranja, dok se u eventualnom budućem ratu mora računati sa potpunim uništenjem čitavih predela. U najvećoj opasnosti nalaze se gusto naseljeni industrijski centri. Iako će *civilna odbrana* u izvesnim slučajevima moći da raspolaže skloništima sigurnim od direktnog dejstva atomske bombe, to ni u kom slučaju nije dovoljno zato što će takvih skloništa biti relativno malo i što će pod dejstvom nuklearnih eksplozija pojedini predeli biti duže vreme kontaminirani. Jedino efikasno rešenje predstavlja evakuacija.

U slučaju evakuacije mora se strogo voditi računa o potrebi da celokupna administracija i dalje funkcionise nesmetano. Veze između vojnih i civilnih faktora ne smeju biti prekinute. Posebnu pažnju treba posvetiti održavanju svih sanitetskih instalacija, kao i obezbeđenju snabdevanja evakuisanog stanovništva.

U SAD, u kojima su već pripremljeni planovi za evakuaciju najugroženijih gradova i industrijskih centara, situacija je povoljnija nego u Evropi zato što je tamo, blagodareći velikoj udaljenosti i efikasnoj radarskoj mreži moguće pravovremeno obaveštavanje stanovništva. U SAD su predviđena 3 stupnja evakuacije: strategiska, taktička i »naknadna«. Strategiska evakuacija, koja obuhvata evakuaciju neproaktivnog stanovništva: dece, staraca i bolesnika, vrši se pre izbijanja neprijateljstva, tj. u slučaju akutne opasnosti od izbijanja sukoba. Taktička evakuacija predstavlja srž novog američkog plana evakuacije. Posle prethodnog alarma (oko 6 č pre napada) masa stanovništva iz okoline jednog cilja koji se smatra pogodnom metom napada nuklearnim oružjima treba da se evakuise. Smatra se da se u tom periodu mogu evakuisati veliki gradovi i industrijski centri. Pretpostavlja se perfektno funkcionisanje radarske mreže koja se proteže duž Atlantskog i Tihog Okeana sve do Kanade. Naknadna evakuacija obuhvata evakuaciju preživelih od nuklearnog napada i onih koji nemaju neke naročite zadatke u okviru civilne odbrane.

U SAD su potpuno svesni činjenice da takav široki plan evakuacije sadrži i mnoge teškoće. Prvu predstavlja smeštaj ogromnog broja ljudi po predviđenim predelima, jer se nikada ne može unapred znati koji će krajevi biti kontaminirani. Ipak to predstavlja manji rizik nego ostavljanje stanovništva u gradovima i industrijskim centrima. U 92 predela, koji su označeni kao *kritični*, tj. kao mogući ciljevi napada nuklearnim oružjima, živi oko 70 miliona ljudi. Tome treba dodati i 40 miliona ljudi koji žive u velikim gradovima. Pošto sadašnja putna mreža ne

dozvoljava uklanjanje ovako velikog broja ljudi iz ugroženih predela u određenom vremenskom periodu, rukovodeći organi civilne odbrane zalažu se za veliko povećanje putne mreže, jer se računa da će se evakuacija većim delom vršiti motornim vozilima.

U svim federalnim državama izrađeni su planovi za evakuaciju, a u civilnoj odbrani formirana su posebna odeljenja. U regionalnim okvirima predviđeni su i predeli za prihvatanje evakuisanih, kao i organizacija pomoćnih službi (napr. sanitetske) duž puteva evakuacije. Predviđa se da pojedine države izdaju odgovarajuće zakonske propise za nesmetano sprovođenje evakuacije.

Pošto problem evakuacije ima prioritet nad svim drugim problemima civilne odbrane, u tom smislu je razrađen niz zadataka — sve do najmanjih pojedinosti. Dati su tačni zadaci za raspodelu i transportovanje evakuisanog stanovništva, za kapacitet putne mreže, za eventualna skloništa duž puteva evakuacije, itd. Predviđa se i štab koji treba da rukovodi evakuacijom, a koji se sastoji od najviših upravnih rukovodilaca ugroženog područja.

(Ziviler Luftschutz br. 10, 1956)

Mr. ph. Z. B.

HELIKOPTER KOJIM SE UPRAVLJA SA DALJINE

Američke komande RM i KoV objavile su krajem juna 1956 da su, u saradnji sa američkim preduzećem *Kaman Aircraft Corporation* iz Blumfilda, država Konektikat, konstruisale jedan helikopter čijim se letom može automatski upravljati sa velike udaljenosti i koji je u stanju da izvršava veliki broj raznih vojnih zadataka.

Upotreba ove vrste helikoptera na bojištu, kao sredstva za izviđanje u toku samih borbi, mogla bi da bude od vrlo velike koristi, jer bi pomoću televizijskih kamera i radio otpremnika, montiranih na njima, a upravljanim sa jednog mesta daleko iza prvih borbenih linija, komandanti mogli stalno imati pred očima pregled mnogih akcija i pokreta, kako na bojištu tako i u neprijateljskoj pozadini. Oni bi se mogli upotrebiti za brzo postavljanje linija preko najtežih terena; za prenos tereta i snabdevanje sopstvenih delova preko nepristupačnih predela; za bacanje dimnih bombi radi obeležavanja meta za artiljerisko gađanje; za postavljanje dimnih zastora radi prikrivanja pokreta trupa; za prenos fotografskih i filmskih fotokamera, radi dobijanja neprekidnog pregleda razvoja borbi; ili kao leteća vozila kojima se može lako upravljati i manevrisati u borbi protiv neprijateljskih kopnenih vozila kao što su, recimo, tenkovi. Pomoću njih bi se mogle prilično lako opaljivati i čitave mreže neprijateljskih mina.

Prvi ovakvi letovi, automatski kontrolisani sa daljine, izvršeni su maja 1953, a prve demonstracije ovakvih vozila izvedene su pred ljudstvom američke ratne mornarice septembra iste godine. Aparatom je upravljao jedan pilot (helikopterski) sa jedne stanice na zemlji. Kasnije se težilo da se ovaj sistem toliko usavrši da letom helikoptera može rukovati (sa stanice na zemlji) i lice bez ikakve prethodne obuke i iskustva u letenju helikopterom, a u tome se i uspelo aprila 1956.

Ovakav helikopter može da uzleti ne samo sa jedne stanice, odnosno aerodroma na zemlji, već i sa drugog helikoptera. A kontrola, odnosno upravljanje njegovim letom, može se prebacivati čas na kontrolnu stanicu na zemlji, čas na aparat u vazduhu sa koga je uzleteo ili na kome se nalazi ovakav kontrolni sistem. Može se udesiti i da helikopter izvrši čitav let »na osnovu pamćenja«, prema unapred spremljenoj maršruti, ubačenog u sistem kontrolne stanice na zemlji. Na ovaj način sada je omogućeno da jedna kontrolna stanica na zemlji može jednovremeno upravljati letovima više ovakvih helikoptera.

Pored toga što se ljudstvo ove vrste helikoptera prilikom upotrebe ne izlaže nikakvoj opasnosti, njihova prednost se sastoji i u jednostavnosti i neznatnoj težini, jer se kod njih mogu izostaviti sve naprave i uređaji namenjeni sigurnosti i bezbednosti posade, a iz istih razloga nema više ni potrebe za što solidnijom konstrukcijom,

što inače povećava i težinu samog helikoptera. Najzad, i ove vrste helikoptera mogu se daleko lakše proizvoditi nego helikopteri namenjeni letovima sa ljudskom posadom.

(United States Information Service, 24 avgust 1956)

KRATKE VESTI IZ SAD

Razvoj sve većih i moćnijih transportnih aviona zabeležio je novo dostignuće sa američkim turbo-klipnim avionom C 133 A kojim se može transportovati 200 ljudi. Avion ima 4 člana posade.

*

Pod nazivom *Grasshopper* usavršena je jedna meteorološka stanica — robot koja se spušta pomoću padobrana, sama se stavlja u dejstvo i automatski daje periodične meteorološke izveštaje. Oni obuhvataju podatke o brzini i pravcu vetra, temperaturi, vazдушnom pritisku i vlazi. Izveštaji se daju na bazi međunarodnog morzeovog koda, brzinom od 17 reči u minutu.

*

Za ratnu mornaricu izgrađena je jedna mala podmornica X-I, sa posadom od 4 čoveka. Podmornica je tako malena da se može prenositi železnicom ili kamionom. Kad je rastavljena na pojedine sastavne delove, može se transportovati i vazдушnim putem. Podmornica će naći svoju glavnu primenu u izviđanju protivničkih lučkih uređaja.

*

Ratna mornarica se zalaže svim silama za prebacivanje svojih brodova sa pogona na naftu na atomski pogon. Za 1957 godinu predviđa se izgradnja krstarice *Salu*; brod treba da bude istovremeno sposoban za dejstvo protiv pomorskih, kopnenih i podvodnih ciljeva. Za istu godinu predviđa se i izgradnja jednog nosača aviona i helikoptera koji će operisati sa amfibijskim borbenim grupama i omogućiti njihovo iskrcavanje pomoću helikoptera.

(Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift, jun 1956)

SSSR

AVION BEZ PILOTA — FOTOIZVIĐAČ

Poznato je da mogućnosti aerofotoizviđanja u mnogim slučajevima ograničavaju složeni meteorološki uslovi, jaka protivavionska vatra i odsustvo poletno-sletnih staza u blizini komandnih mesta (za brzo korišćenje aerofotosnimaka). U cilju otklanjanja nedostataka aerofotosnimanja običnim avionom, ulažu se naponi za izradu aviona — fotoizviđača, bez pilota. Posle više pokušaja, konstruisan je dirigovani avion — fotoizviđač, kojim se upravlja sa sopstvene teritorije i vrši fotoizviđanje po svakom vremenu, sa malih visina, kao i pri jakoj zaprečnoj PAO. Pošto je malih dimenzija moguće ga je lako prebacivati u prednje linije borbenog poretka. Zasada avion bez pilota — fotoizviđač ima klipni motor i kinokameru koja vrši snimanja sa nekoliko stotina metara visine, na udaljenosti od 6 km od tačke upravljanja (komandnog mesta). To je monoplan sa rasponom krila oko 4 m i isto tolikom dužinom trupa, brzinom leta 300 km/čas i brzinom penjanja 1000 m/min. Izbacivanje aviona u vazduh, pomoću reaktivnog katapulte, može se praktično vršiti sa skoro svake male površine.

Priprema aviona-fotoizviđača za izbacivanje traje svega nekoliko minuta. Posle izbacivanja operator sa zemlje putem radija upravlja letom aviona i uključuje kameru za snimanje. Po završenom snimanju, na komandu sa zemlje, avion se vraća ka mestu poletanja. Kada se avion približi mestu sletanja, putem radija se gasi motor i otvara padobran pomoću kog se ovaj vazduhoplov spušta na zemlju.

(Красная звезда, 18 oktobar 1956)

J. A.

MINIJATURNE RADIOSTANICE

U sadašnje vreme poklanja se velika pažnja smanjenju razmera i težine vojnih radiostanica. Tako je došlo i do konstruisanja minijaturne radiostanice koja se može smestiti u ratni šlem, u cilju održavanja dvostrane radiotelefonske veze u borbenim uslovima. Ona je teška svega oko 400 gr, a manja je od kutije za cigarete, blagodareći zameni elektronskih cevi — *tranzistorima*. Da bi se izbeglo prisluškivanje neprijatelja na frontu, radiostanica se uključuje na minimalni domet neophodan za razgovor boraca u odeljenju. Međutim, postoji mogućnost povećanja dometa ako se na vrh šlema uključi pomoćna antena. Pri uključivanju na maksimalnu snagu postiže se dvostrana radioveza na rastojanju od 1,6 km, a prijem moćnijih radiostanica i sa većih udaljenosti.

Minijaturni radioprijemnik izrađuje se i za vojno vazduhoplovstvo. Tako SAD proizvode radioprijemnike za pilote koji se pričvršćuju za ruku kao ručni sat. Ovakav prijemnik sposoban je za prijem sa udaljenosti od oko 70 km. Snabdevanje električnom energijom obezbeđeno je baterijom razmera 13 × 16 mm. U njevoj konstrukciji primenjena su tri tranzistora, a izvod je spojen za haubu (šemofon).

Takođe su izgrađeni i minijaturni prijemni radiolokatori, montirani na šlem vojnika koji služe u mesnoj PAO i službe za otkrivanje aviona u vazduhu.

(Красная звезда, 18 oktobar 1956)

J. A.

ZEMLJE BRITANSKE ZAJEDNICE NARODA

BRITANSKE VODEĆE RAKETE

V. Britanija je dosada učinila veliki napor u pogledu izrade i daljeg ispitivanja vodećih raketa. Ona proučava uvođenje sistema automatske odbrane »pritisikom na dugme« i izradu jedne međukontinentalne rakete sa termonuklearnim vrhom. U međuvremenu se ubrzano nastavilo i ispitivanje raketa *vazduh-vazduh*, koje su namenjene naoružanju budućih lovaca.

Sistem odbrane »pritisikom na dugme« izgleda još nije postao aktuelan, jer je komanda Britanskog vazduhoplovstva nastavila sa regrutovanjem velikog broja pilota sa visokim prinadležnostima i veoma povoljnim uslovima prilikom penzionisanja. A kad bi neposredno pretstojala pojava usavršene rakete *zemlja-vazduh* malo je verovatno da bi jedna vlada, koja dobro poznaje svoje budžetske teškoće, prihvatila takav finansiski teret.

Tokom poslednje dve godine britanske koncepcije o vođenim raketama prilično su revidirane. Izvesna oružja su odbačena ili zato što ih budući nadzvučni avioni ne bi mogli poneti ili zato što su ispitivanja pokazala da bi se njihov sistem vođenja mogao suviše lako zamrsiti. Manji broj ovih oruđa zadržan je radi daljeg usavršavanja — prepravke.

Što se tiče odbrane, raketa *vazduh-vazduh* imaće prevagu još za dugo godina. Ukoliko rakete *zemlja-vazduh* budu usavršene, njima bi se naoružale bate-

rije raspoređene duž obala Britanskih Ostrva, u vezi sa mrežom radara za alarmiranje koja već postoji na priličnom udaljenju od njih. Raketa *zemlja-vazduh* će se, prema mišljenju zapadnih stručnjaka, moći dugo koristiti zajedno sa grupama lovaca, s tim što će se i jedni i drugi oslanjati na istu radarsku mrežu. Ubuduće će radar velikog dometa davati podatke taktičkim radarima, koji će određivati važnost i pravac neprijatelja, pošto će ih kontrolisati računari pridati amplasmanima vodećih raketa. Za to će biti potrebno ne samo da britanska preduzeća za izradu tih raketa ulažu ogroman napor, već i to da se utvrdi tačan raspored postavljanja baterijskih amblasmana sa veoma složenim uređajima koji moraju danonoćno da funkcionišu i da se stalno održavaju.

Prema programu proizvodnje vodećih raketa, britanska Vlada ima u vidu ne samo potrebe vazduhoplovne industrije nego i izvoz tog materijala u inostranstvo. Geografski položaj V. Britanije, s obzirom na njeno malo prostranstvo (na ostrvima), veoma gust raspored naseljenih mesta i jako složen sistem saobraćajnih veza, više se bliži evropskim uslovima nego onim u SAD. Otuda proizilazi da bi se i vodeće rakete namenjene njenoj odbrani bolje mogle prilagoditi potrebama NATO-a nego one koji su namenjene isključivo kontinentalnoj odbrani.

Sada V. Britanija teži da izgradi:

— međukontinentalnu raketu, opremljenu termonuklearnim vrhom, sa eventualno atomskim pogonom;

— jedan ili dva tipa raketa *zemlja-vazduh* koje bi bile usavršene za obaranje nadzvučnih aviona;

— raketu za bombardovanje srednjeg dometa (*more-more* ili *more-obala*), snabdevanu eventualno atomskim vrhom;

— dva tipa raketa *vazduh-vazduh* (od kojih bi jedna služila samo za prenošenje, a druga namenjena lovcima tipa *English Electric Pl. Gloster Javelin* — *Olympus* i *Saunders Roe SR.53*;

— raketu (koja bi se lansirala sa aviona) za borbu protiv podmornica, koja bi služila kao glavno oružje eskadrila Obalske komande i Komande mornaričke avijacije za protivpodmorničku borbu.

Britanska međukontinentalna raketa, koja je još u početnom stadijumu izgradnje, predstavlja tako obiman projekt da će u njenoj izgradnji morati da učestvuju više preduzeća.

Izrada rakete *zemlja-vazduh*, koja predstavlja dosada najvažnije otkriće, poverena je britanskom društvu *English Electric*, dok je sistem vođenja dat preduzeću *Marconi*. Platforma za lansiranje raketa, čija brzina treba da pređe 3.200 km/čas, imaće više pomoćnih spratova. Pretpostavlja se da će proizvodnja raketa *zemlja-vazduh* otpočeti uskoro i da će biti predate britanskom vazduhoplovstvu radi probe.

Realizacija raketa *more-more* ili *more-obala*, koja je namenjena mornarici, prepuštena je društvu *Armstrong-Whitworth*, a sistem vođenja preduzeću *General Electric Co Ltd*. Opiti sa ovom raketom su već poodmakli i proizvodnja treba da otpočne još u toku 1956 godine. Prilikom probi, a radi uslova što približnijim onima na brodu, odnosno moru, u Aberportu je izrađena t.z.v. »pokretna« platforma.

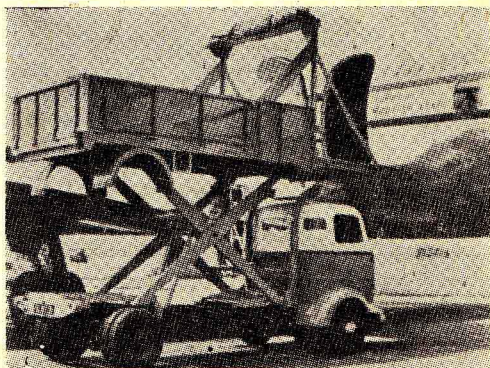
Raketa *vazduh-vazduh* (*Fairey Fireflash*), čije je postojanje već objavljeno, izrađuje se seriski za britansko vazduhoplovstvo, koje je koristi za upoznavanje i obuku ljudstva. Ona će biti najpre upotrebljena na specijalnom tipu aviona *Swift*, a docnije i na *Hawker Hunter*-u i drugim britanskim avionima. Raketa *Fireflash* dugačka je 3 m, a kombinovana je sa pomoćnim raketama. Kroz izvesno vreme britansko vazduhoplovstvo treba da usvoji novu raketu *vazduh-vazduh* društva *Hawilland Propeller Company*. Ova raketa, čije će mogućnosti i domet biti znatno veći, biće snabdevena jednom jako osetljivom spravom na toplotne infracrvene zrake.

(*Interavia*, jun 1956)

BRITANSKI KAMION — DIZALICA

Britanci su izgradili specijalni kamion za utovar i istovar tereta koji se prenosi vazдушnim putem. Platforma kamiona se može podići do nivoa avionskog otvora za utovar — istovar, posredstvom »makaza« koje se pokreću hidrauličnim putem. Celo ograde kamionske platforme spušta se i služi kao rampa koja može podneti teret veći od jedne tone. Platforma sa teretom od 3,5 tone se može podići najviše do visine od oko 3 m.

(Military Review, novembar 1956)

ZAJEDNIČKA NASTAVA ZA OFICIRE SVA TRI VIDA ORUŽANIH SNAGA U VOJNIM AKADEMIJAMA KANADE¹⁾

Jedan od najvažnijih zaključaka koji nameću iskustva iz operacija u Drugom svetskom ratu je potreba za sadejstvom između tri vida oružanih snaga, počev od uskih taktičkih akcija, pa do najširih strategijskih poduhvata. U ovom ratu bilo je više ustanova za koordinaciju dejstava tri vida na najvišem nivou: Štab združenih operacija (prvi međusaveznički združeni štab), Vrhovni štab savezničkih ekspedicionih snaga i dr. Međutim, koordinacija dejstava u ovako visokim organima komandovanja ne može sama da obezbedi onu harmoniju akcije koja je neophodna u savremenom ratu. Samo dobrim poznavanjem uloge, tradicija i problema svakog pojedinog vida, stvaranjem razumevanja i »prijateljstva« između vidova, može se odstraniti neshvatanje i uskogrudost i na taj način obezbediti toliko nužna skladnost dejstva u budućem ratu.

Polazeći od ovih konstatacija, uvedena je 1948 godine radikalna novina u nastavi za buduće oficire Kanadske armije: postojeće akademije vidova pretvorene su u opšte vojne akademije. U njima, kao što to stoji u direktivi ministra narodne odbrane Kanade, oficiri sva tri vida treba da dobiju isto opšte obrazovanje, da žive pod istovetnim uslovima i da budu slično tretirani u pogledu odevanja, plate, starešinstva i mogućnosti za napredovanje. Dosada su iz ovih opštevojnih akademija već izišle tri klase oficira, te se mogu dati izvesni podaci o njihovoj organizaciji, sistemu nastave i životu pitomaca u njima.

Opšti uslovi za prijem kandidata u akademiju su: da nije mlađi od 16 ni stariji od 21 godine, da ima položen ispit zrelosti, da je fizički sposoban i da pokaže povoljne rezultate na specijalnom ispitivanju njegovih naklonosti za službu u armiji. Ako kandidat odgovori svim ovim uslovima i bude primljen u akademiju, bira vid u kome želi da stiče karijeru i uključuje se u *Regularni plan obuke oficira*. Ovaj plan daje pitomcu univerzitetsko obrazovanje, pravo na penziju od dana stupanja u akademiju, besplatnu uniformu, hranu, stan, lekarsku pomoć i osnovnu platu od 55 dolara mesečno. Oko 40% pitomaca pripada kopnenoj vojsci, 35% va-

¹⁾ Wing Commander Snider, C. E.: Canada leads the way in tri-service education; *Journal of Royal United Service Institution*, februar 1956.

zduhoplovstvu i 25% mornarici. Pošto se u akademiji nosi »neutralna« uniforma, okom se ne može odrediti kome vidu pripada pojedini pitomac.

Program nastave za prve dve godine je isti za sve, izuzev onih koji su izabrali inženjeriju, te pohađaju još i kurs tehničkog crtanja. U toku ove dve godine predaju se vojni predmeti, engleski, francuski, istorija, ekonomija, matematika, fizika i hemija. U ovom periodu težište nastave je na matematici i fizici — zbog njihove izuzetne važnosti u modernoj vojnoj nauci. Na početku treće godine pitomac vrši uži izbor iz opštih predmeta za specijalizaciju: engleski, ekonomiju, istoriju, političke nauke, hemiju, fiziku, matematiku, elektrotehniku, mehaniku i dr.

Oko 15% časova predviđenih planom nastave otpada na vojne predmete. U prvoj godini se predaje istorija mornarice, kopnenih snaga i vazduhoplovstva, istorija Kanadske armije i njena današnja organizacija i uloga. U drugoj godini pitomci se upoznaju sa osnovama taktike pomorskih, kopnenih i vazduhoplovnih snaga, sa organizacijom narodne odbrane u Kanadi i principima ratovanja. Nastava u trećoj godini obuhvata strategisku i taktičku upotrebu oružanih snaga, sadejstvo kopnenih i vazduhoplovnih snaga, arktičko ratovanje, oružje budućnosti i vojnu administraciju. Proučavanje amfibiskih operacija, koje predstavlja vrhunac vojne nastave, ispunjava vojni deo plana nastave u četvrtoj godini. Istovremeno, u toku četiri godine pitomci se upoznaju sa osnovama vojno-krivičnog prava, principima rukovođenja, moralno-političkim problemima rada u armiji, pravilom o vojnoj disciplini, lepim ponašanjem i drugim sličnim problemima.

Nastavna godina traje sedam meseci. Svakog leta od maja do avgusta pitomci napuštaju akademiju i odlaze na praktičnu obuku u okviru svog vida. Posle elementarnog kursa pomorski pitomci odlaze na plovidbu da bi se upoznali sa radom pojedinih službi svog vida. Pitomci kopnenih snaga vrše praktičnu obuku u okviru onog roda koji su izabrali, a oni koji su se opredelili za vazduhoplovstvo obučavaju se kao piloti, navigatori ili tehnički oficiri. U toku letnjeg perioda obuke pitomci nose uniformu svog vida i uživaju sva prava oficira.

U učionici, na paradi, igralištu i drugim mestima aktivnosti pitomcu je omogućeno da komanduje, da se vežba u ophođenju sa ljudima i da se usavršava u donošenju pravilnih ocena. U tom cilju pitomci su organizovani u jedinice kojima oni sami komanduju. Tu su pitomci sva tri vida i sve četiri godine. Na ovaj način budućim oficirima je pružena mogućnost da se vežbaju u komandovanju i da ispolje svoje sposobnosti rukovođenja. Od samog početka svoje karijere oni komanduju pitomcima sva tri vida i potčinjeni su komandi pitomaca sva tri vida.

Posle uspešno završenog četvorogodišnjeg školovanja pitomci se proizvode u početni oficirski čin i primaju odgovarajuću dužnost u okviru operativnih jedinica svoga vida.

U toku odlučujućih godina svog života, godina u kojima se formiraju, budući mladi oficiri stiču znanje iz domena taktike, organizacije i opšte problematike sva tri vida oružanih snaga. U ovim godinama stvaraju trajno prijateljstvo sa drugovima koji će, kao i oni sami, biti viši oficiri u budućnosti — oficiri sa kojima će oni jednog dana planirati odbranu svoje zemlje. Njihove zajedničke odluke biće zasnovane na međusobnom razumevanju i poverenju.

*

Na ovako širokoj osnovi formirane su opštevojne akademije jedino u Kanadi. Međutim, izvestan napredak u ovom pogledu učinjen je i u drugim zemljama. U Indiji, naprimer, već duže vreme u užim razmerama sprovodi se obuka na ovom principu u Nacionalnoj vojnoj akademiji. U SAD je predviđeno da pitomac najmanje šest nedelja u toku leta provede na združenim vežbama sva tri vida, tj. sa pitomcima iz akademije druga dva vida.

FRANCUSKA

PROMENE NAZIVA FRANCUSKIH AVIONA

Nedavno je saopšteno da je izmenjeno više naziva poznatih francuskih aviona *Mystère*. Avion *Mystère XXII*, mlazni dvomotorac, snabdeven sa dva motora *Turbomeca Gabizo*, dobio je naziv *Etendard II* i nalazi se u fazi završnih opita. *Mystère XXIV*, snabdeven jednim mlaznim motorom *Atar*, promenio je naziv u *Etendard IV*; i on se nalazi u završnom ispitivanju. *Mystère XXVI*, NATO tip aviona za laku podršku, snabdeven mlaznim motorom *Bristol Orpheus*, nazvan je *Etendard VI*; on se sada nalazi u jednoj od završnih faza proizvodnje.

(*Military Review*, novembar 1956)

ZAPADNA NEMAČKA

CIVILNA SLUŽBA UMEMSTO VOJNE¹⁾

Izvršena je izmena i dopuna Zakona o vojnoj obavezi (*Wehrpflichtgesetz*) i date su drukčije i bliže odredbe za one koji ne žele da služe u oružanim snagama Bundesvera. »Ranije, u vreme »histerične antivojne propagande«, donet je u tom Zakonu i ovaj stav: »Niko ne može biti prinuđen na službu u ratu sa oružjem«.

U nemačkoj štampi nastala je silna polemika: kuda to može dovesti? Po ovom pitanju izišlo je više članaka i rasprava sa političkog, pravnog i verskog gledišta. Osnova uzbuđenja duhova je nastala zato što se na taj način ugrožavala jednakost građana pred osnovnim dužnostima prema zajednici, a osobito zbog toga što bi se tako stvorila mogućnost zloupotrebe. Zanimljivo je i to što taj zakon nije oslobodio obveznike takve službe u miru, već samo u ratu, pa je to samo moglo imati čistu finansijsku štetu. Pošto je pretila opasnost da se stvori čitav pokret za odbijanje nošenja oružja, više pisaca je opominjalo Vladu da taj stav zameni i da takve građane obaveže na druge službe koje nisu pod oružjem, ali su korisne za zajednicu uopšte. To bi bila kao zamena za vojnu službu koju ostali građani vrše pod oružjem.

Dr Šrajber je pisao o tom problemu još i u svesci za avgust 1954 istog časopisa, a ovom prilikom zaključuje da je to sporno pitanje okončano.

Novi stav koji to pitanje reguliše sada glasi: »Niko ne može biti prinuđen na neki rad izuzev uobičajene, opšte dužnosti za sve. Ko po svojoj volji odbija službu u ratu, u kojoj se nosi oružje, može se obavezati na neku drugu službu. Trajanje ove druge službe ne može da bude duže nego što je vojna. Bliže odredbe reguliše poseban zakon koji ne sme da ograniči slobodu volje, ali mora da predvidi drugu službu, kao zamenu, koja nema nikakve veze sa službom u oružanim snagama«. Tako je, uglavnom, okončano ovo pitanje.

Druge odredbe, u vezi sa ovom, omogućuju takvim licima da po svojoj želji mogu služiti i u vojsci, u bezoružnim službama. U slučaju odbrane države, ova služba nema određeni rok. Zakon je, dalje, predvideo da se služba pod oružjem u ratu može odbiti samo onda ako se rat odbija uopšte kao takav, a ne ovaj ili onaj rat.

Pozivanje na vežbu rezervista za ratnu službu pod oružjem obavezuje i pripadnike »zamenske« službe da provedu isto toliko vremena u svojoj službi, tako da obe traju podjednako. Time se htelo sprečiti da pripadnici takve službe iskoriste to vreme za privatne svrhe. Sada se pojavljuje problem kako da se ta zamenska služba organizuje i kome ministarstvu da se podredi, tako da zaista bude ekvivalentan vojnoj službi sa oružjem, koja se smatra veoma napornom.

¹⁾ Dr jur. Jürgen Schreiber: Der zivile Ersatzdienst für Kriegsdienstverweigerer, *Wehrkunde*, septembar 1956.

Autor predlaže ove vrste rada za one koji odbijaju da nose oružje u ratu: melioracija zemljišta (osobito močvarnog), izgradnja puteva i zgrada, regulisanje vodenih tokova, poljoprivreda, rad u bolnicama, itd. Osnovno je da to bude *fizički rad*. Uostalom ta bi služba bila slična vojničkoj, ukoliko se tiče: ishrane, discipline i društvenog statusa. Bitno je da ona ima javno-pravni status.

U zaključku se kaže da se ta služba ne može smatrati kao ekstremno pacifistička, već opet u sklopu službe svih građana koji žrtvuju svoje vreme, zdravlje i život za opšte dobro zemlje.

D. M.

AUSTRIJA

AUSTRISKA ARMIJA

Odmah po svom oslobođenju Austrija je otpočela da radi na obnovi svoje armije. Već 13. maja 1956. austrijska Vlada je obrazovala Ministarstvo narodne odbrane, na čije je čelo došao Ferdinand Graf. Samo dva meseca kasnije, 26. jula, objavljeni su dekreti o naimenovanjima u komandama kopnene vojske: br. 1 u Beču (3 brigade); br. 2 u Gracu (2 brigade); i br. 3 u Salcburgu (3 brigade). Kada organizacija bude završena, kopnena vojska imaće 3 komande po 3 brigade, tj. 9 brigada, od kojih 4 poljske, 4 brdske i jednu specijalizovanu. Svaka brigada je sastavljena od 2—3 pešadiska bataljona (delimično motorizovana), 1 lovačkog bataljona (potpuno motorizovanog), tenkovske čete, artiljerije, jedinica veze i inženjerije, što ukupno iznosi oko 4.000 ljudi. Osim toga, svaka komanda će raspolagati i pukom tenkova.

Zasada postoje 8 brigada koje imaju po 2 bataljona, dok je stvaranje tenkovskih, artiljerijskih i inženjerijskih jedinica tek započelo. Do kraja 1956. godine treba da budu formirani štabovi ovih komandi i brigada.

Naoružanje Austriske armije je američkog i sovjetskog porekla. Ona, na primer, ima američki tenk *M 24* i sovjetski *T 34*, američko artiljerijsko i pešadisko naoružanje i inženjerijski materijal a sovjetske radare, itd. Zato Vlada ima nameru da modernizuje i unificira naoružanje svoje armije. Obuka je centralizovana po brigadama, u jednom centru obuke za sve rodove: pešadiju, artiljeriju, oklopne jedinice i inženjeriju. Dužina trajanja aktivne službe (vojnog roka) iznosi 9 meseci, a dobrovoljne obaveze najmanje 15 meseci. Pozivanje obveznika predviđeno je dvaput godišnje. U 1957. godini biće pozvana prva klasa obveznika; njenih 33.000 ljudi već su oglašeni sposobnim za službu; 11.000 su potpisali dobrovoljnu obavezu na 15 meseci i služiće najvećim delom u tehničkim jedinicama u kojima je obuka najduža. Stupanje obveznika ove klase otpočelo je već 15. oktobra 1956. (12.000 ljudi); ostatak će biti uključen uproleće 1957. godine. Tada će armija (*Bundesheer*) brojati oko 40.000 ljudi.

Oficiri su regrutovani; najmlađi među njima služili su u *Wermacht-u*, a najstariji u bivšoj austriskoj vojsci između 1919. i 1937. godine. Sada ih ima u službi nešto više od 600. Generalni inspektor Austriske armije je pukovnik Ervin Fuschner, bivši oficir tirolskih lovaca. Načelnik Operativne uprave je general-major Emil Libicki¹⁾ koji je ceo Prvi svetski rat služio u artiljeriji. Zbog svog neprijateljskog stava prema nacističkom režimu napustio je 1938. godine vojsku, te nije bio uključen u *Wehrmacht*. U 1945. radio je na penzijama vojnih lica u Ministarstvu finansija. Učestvovao je u organizovanju austriske žandarmerije.

Austrijska Vlada isto tako predviđa i stvaranje teritorijalne armije, u koju bi se uključili pripadnici starijih klasa koje nisu imale nikakvu vojnu službu.

Budžet za narodnu odbranu u 1956. godini određen je u visini od 3 milijarde šilinga, što pretstavlja samo 3% od nacionalnog dohotka.

(*Revue de défense nationale*, novembar 1956)

¹⁾ On je rukovodio Uredom za narodnu odbranu koji je, 13. maja 1956., zamenjen Ministarstvom narodne odbrane.

ITALIJA

NOVI ITALIJANSKI AUTOPUT

Planiran je u dužini od oko 740 km za vezu Milana sa Napuljem. Drum će imati oko 9 km tunela i 2.315 mostova. Očekuje se da će njegova izgradnja trajati 6 godina i da će stajati nešto manje od 300 miliona dolara.

(*Military Review*, oktobar 1956)

BLISKI I SREDNJI ISTOK

NOVA JORDANSKA ARMIJA

Arapska legija, tj. jordanske snage (koje su obučavali Britanci), sjediniće se sa jordanskom *nacionalnom gardom* i uskoro će obrazovati modernu borbenu snagu, pod nazivom *Jordanska armija*. Ova Legija, koja postoji već 35 godina, ukinuće svoje crvene i bele arapske turbane i nosiće vojne kape ili beretke *kaki* boje, slične beretkama koje nose egipatske i sirijske trupe. Jordanska armija nosiće uniforme *kaki* boje, slično zapadnim vojskama, stim što će sadašnja srebrna dugmad i oficirske oznake čina biti zamenjeni mesinganim oznakama.

(*Military Review*, avgust 1956)

DALEKI ISTOK

KRATKE VESTI IZ JAPANA

EKSPERIMENTALNA RAKETA

Japanski Komitet odbrane objavio je da je jedna eksperimentalna raketa, prva u planiranoj seriji od 9, nedavno ispaljena. Opitni projektil, dužine oko 1,20 m i težine oko 170 kg, rasprskava se na visini od oko 3.600 m, a instrumenti koje nosi spuštaju se padobranom na zemlju. Raketa je ispaljena sa uređaja na šinama.

*

PRVA PLOVIDBA RAZARAČA

Ikazuchi, prvi razarač koji je izgrađen u Japanu od završetka Drugog svetskog rata, izvršio je svoje prvo krstarenje. On je u toku opitne plovidbe dostigao maksimalnu brzinu od 25 čvorova. Četiri druga razarača japanske flote, iznajmljena od SAD, mogu ploviti brzinom od 35 čvorova.

*

VELIKI BROD-CISTERNA

Najveći brod-cisterna na svetu, *Universe Leader*, od 84.730 tona, nedavno je spušten u more kod Kura, u Južnom Japanu. Brod ima dužinu od oko 250, a dubinu gaza 16 m, tako da ne bi mogao proći ni kroz Suecki ni kroz Panamski Kanal.

Još jedan brod iste tonaže i 2 broda-cisterne od po 87.200 tona planirani su za izgradnju u istom brodogradilištu.

(*Military Review*, oktobar i novembar 1956)